

639.5

1955

FIGYELEM!

Az előadó a szöveget a helyi viszonyoknak megfelelően módosítsa, bővítse, helyi példákkal egészítse ki.

A gabona gyors és veszteségmentes betakarítása

(Dia szöveg)

A mezőgazdasági termelés egyik központi kérdése a gabona gyors, veszteségmentes betakarítása.

A gabonabetakarítás legfontosabb munkagépe az arató-cséplőgép.

A magyar ipar az AC—400-as aratócséplőgép gyártásával kezünkbe adta e fontos kérdés megoldásának kulcsát. Ma már több mint 2000 aratócséplőgép dolgozik hazánkban. Az elmúlt évek alatt lényegesen javult a gépek minősége. Most már a mezőgazdaság dolgozóin, az agronómusokon, aratócséplőgépvezetőkön, a gabonabetakarításban részvevő dolgozók lelkiismeretes, gondos munkáján múlik az ország kenyerének biztosítása.

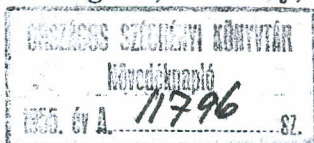
AZ ARATÓ-CSÉPLŐGÉP ÜZEME

I/1. kép

Munkában az aratócséplőgép. A vágószerkezet jobb oldalán láthatjuk, hogy a vezető kis túlfedéssel dolgozik, így elkerülhető az elhagyás és taposás, csökken a szemveszteség.

I/2. kép

Az egyenletes, síma talajfelszín alapja az időben és jó minőségben végzett talajmunka. Rosszul előkészített talajon lehetetlen jó munkát végezni, alacsony, egyenletes tarlót hagyni.

1/3. kép

Az egyenlőtlen talajfelszín rongálja a vályú alját. A behorpadt vályú ütközik a terelőcsiga leveleivel és rongálja azokat.

I/4., I/5. a—b. kép

Ügyeljünk arra, hogy a vágószerkezet csúszósarujánál lévő csavarfejek ne álljanak ki erősen. A kiálló csavarfejek túrják a talajt, tépik a vágószerkezet alá hajló kalászokat.

I/6. a—b. kép

A munka megkezdése előtt ne sajnáljuk a fáradságot és az időt, vágjuk be, kerekítsük le a sarkokat. Időt és üzemanyagot takarítunk meg ezzel. A képen láthatjuk, hogy az elhagyott sarkok, „kiflik” szinte mértani pontossággal a 45. fokos bevágás vonalába helyezkednek el.

1/7. kép

Ha nincs rendben a rendvlasztó, a jobb oldalon letapossa a még lábon álló gabonát.

I/8. kép

Kezdődő feltekeredés a motolla jobb oldalán. Elsősorban dőlt gabonában, szeles időben fordul elő.

I/9. kép

Ez a motolla baloldalán fellépő feltekeredés már veszélyesebb. A szalma a lánc és a lánckerék közé kerülve, ledobja a láncot, lánc-szakadást idéz elő.

I/10. kép

A feltekeredés már áterjedt a motolla középső részére. Ilyenkor álljunk le és a feltekeredett szalmát kézzel távolítsuk el.

I/11. kép

Nem kevéssé veszélyes és szintén lánc-szakadást idéz elő a motolla meghajtó lánckerekén feltekeredő szalma.

I/12. kép

Ügyeljünk a biztonsági kapcsolók feszítő rugóinak beállítására. A túlfeszített biztonsági kapcsoló a gép átmeneti túlterhelésénél nem kapcsol ki, törik, vagy súlyos törést okoz.

I/13. kép

A tisztítómű csak jó beállításnál ad minőségileg elfogadható munkát.

A pelyva és törekrosta állításával szabályozhatjuk a szelelő légáramának útját, a tisztítást.

I/14. a—b. kép

Vigyázzunk a gép épségére, ügyeljünk arra, hogy idegen anyag ne kerüljön a gépbe. Az aratócséplőgép üzemeltetésére mindössze 12—14 nap áll rendelkezésre. A gazdaságos üzemeltetés alapja a munkaidő teljes kihasználása.

I/15. kép.

A szalmagyűjtő kocsit és aratócséplőgépet összekötő ponyvát a pelyva elszóródásának megakadályozása érdekében gondosan szereljük.

I/16. a—b—c kép

Használjunk 4—5 zsák összegyűjtésére alkalmas csoportos zsákledobót. Így jelentős mértékben meggyorsítjuk a szállítást. A zsákcsoportokat lehetőleg egy vonalban dobjuk le.

I/17. kép

Ahol nincs csoportos zsákledobó, ott is lehet egyszerre két-három zsákot összegyűjteni a zsákoló álláson.

I/18. kép

Az ékszíjakat sohase járassuk lazán. A lazán járatott ékszíz csúszik, gyorsabban használódik el.

I/19. kép

A dobót napközben többször is állítsuk a gabonának megfelelően. Az állítást a cséplőrész oldalán lévő állító csavarokkal végezzük el. A kosár egyenes beállítását jobb- és baloldalon kis fa ékkel ellenőrizzük le.

I/20. kép

A magfelhordó felső terelőlemezt hosszabbítsuk meg. Így még erős szélben is maradéktalanul a szemgyűjtőtartályba kerül a gabona.

A GÉP KARBANTARTÁSA — TISZTÍTÁSA

II/1. kép

Gépünket mindig tartsuk tisztán, mert csak így észlelhetők azonnal a kis hibák.

II/2. kép

A hevesi állami gazdaságban a gépek tisztántartásával nem sokat törődtek.

II/3. kép

A kenőzsírt zárt edényben tartsuk. A nyitott edényben tároló zsírt lepi a por és így a kenés helyett csiszoló masszát juttatunk a kenőhelyekre.

II/4. kép

Az üzemanyagot ne öntsük közvetlenül a hordóból a vödörbe. Használjunk kézi üzemanyagszivattyút. Minden gépállomás, állami gazdaság biztosítson az aratócséplőgépekhez egy-egy kézi üzemanyagszivattyút.

II/5. kép

A napi munka befejeztével tisztítsuk meg a szalmarázó ládák felületét. Piszkos, eltömődött átejtő rács nem működik rendesen, a szemet kivezeti a gépből.

II/6. kép

Naponta legalább egyszer tisztítsuk ki a dobkosár toldat alatti részt és a bordás magszállítót.

II/7. kép

Vigyázzunk arra, hogy a törekrosta két oldalán húzódó gumi-tömítő lemezeket ne érje ásványi eredetű kenőanyag (olaj, gépzsír), mert az kioldja a gumit a vászonból.

II/8. kép

Rossz gumi-tömítésnél nagy a szemveszteség.

II/9. kép

A szelelőházra felfekvő tömítőlemez felerősítő csavarja alá tegyünk alátétet, mert alátét nélkül az állandó hajlítgatás következtében a gumi kiszakad.

A GABONA SZÉRÚKEZELÉSE

III/1. kép

Az aratócséplőből kikerülő gabona szerúkezelésének műveleti sorrendje:

1. Azonnali tisztítás.
2. Napon történő felmelegítés (5—8 cm vastag rétegben).
3. Szellőztetés — tisztítás.

III/2. kép

Munkát és időt takaríthatunk meg, ha a szerúre érkező gabonát azonnal tisztítjuk. A zsákban érkező gabonát közvetlenül a szállítószalag mellé rakassuk le és közvetlenül a zsákból öntessük a szalagra.

III/3. kép

Használjunk a szerún gépi hajtásra átalakított szelelő rostákat.

III/4. kép

A legegyszerűbb megoldás a szerú gépesítésére két gépi hajtású vagy gépi hajtásra átalakított rostából összeállított gépcsoport szállítószalaggal.

III/5. kép

A rosták leeresztő vályuja (fűmagrosta) alá, illetve annak meghosszabbításaként szereljük fel fából készült leeresztő és zsákoló garatot. A rostákat olyan magasra helyezük, hogy a zsákok töltése könnyű legyen. Ennek megfelelően a rosták állványa kb. 1,2—1,4 m magas lehet.

III/6. kép

A rosták vagy cséplőgép beöntő garatjánál erős szél esetén szereljük fel zsákból vagy ponyvából készült szélvédőt. Nagy mértékben csökkenthetjük ezzel a szemveszteséget.

III/7. kép

A termény felszállítására legcélszerűbb szállítószalag alkalmazása. A szállítószalag és a cséplőgép vagy rostacsoport felállításánál mindig vegyük figyelembe az uralkodó szél irányát. A szállítószalag lehetőség szerint keresztben álljon, a szél irányára merőlegesen. A felfelé haladó terményből ez esetben már gyenge szél is sok könnyebb fajsúlyú szennyeződést kiragad.

Ha a beérkező gabonát garmadában öntjük, legcélszerűbb vederrel felönteni.

III/8. kép

A szérún felgyülemelő gabona akadályozza a munkát. Gondoskodjunk ezért a már forgalomképes gabona folyamatos elszállításáról.

III/9. kép

Jól használható a szérún a gabonacséplőgép. A képen szállító szalagból, cséplőgépből és gabona fúvására beállított szalmafúvóból gépcsoport látható. A cséplőgépet helytelenül G—35-ös traktorral hajtották meg. Ha kikapcsoljuk a serleges felhordót, kistisztítót, toklászsolót, osztályozó hengert és a gabonát a dob után a szalmarázó ládák felett engedjük be, a meghajtásra egy MIA-, vagy MIB-motor is elegendő.

III/10. kép

Igy természetesen nem szabad üzemeltetnünk a cséplőgépet. A zsákok vállon történő felhordása fárasztó, sok munkaerőt igénylő megoldás. A gabona felszállítására szállító szalagot, ahol ez nincs, használjunk régi, kiselejtezett cséplőről leszerelt serleges felhordót (sűrűbben szerelt kanalakkal).

III/11. kép

A szérúre érkező gabona nedvességtartalmának mérésére használjunk elektromos fűtésű nedvességmérő készüléket.

III/12. kép

Gondoskodjunk a szerű eső elleni védelméről!

Az ilyen lefedés nem jó! A ponyva közvetlenül a szerűn kitergetett gabonára fekszik fel. A mélyedésekben, ahol meggyűlik a víz, könnyen átázik a ponyva, átnedvesedik a gabona.

III/13. kép

A ponyva kifeszítésére helyileg fellelhető anyagokat felhasználva, készítsünk egyszerű állványzatot. A ponyvát cövekeljük le, nehogy a szél feltépje.

III/14. kép

Éjszakára soha ne hagyjunk a szerűn gabonát. Ha ez elkerülhetetlen, a szerűn maradó gabonát feltétlenül takarjuk le. A tapasztalat és mért adatok szerint este 20 órától reggel 9 óráig a nedvességtartalom 2%-kal emelkedik.

III/15. kép

Szükségmegoldásként a szerű ilyen letakarítása is alkalmazható.

III/16. kép

Igy ne szárítsuk a gabonát. Sok kézi munkát igényel és igen lassú a száradás.

III/17. kép

Zsákos máglyás szárítás. Csak száraz időben és ott alkalmazható, ahol egy-egy aratócéplőgéphez 8—900 zsák biztosítható.

III/18. kép

A félig nyitott fészerek, gépszínek jól hasznosíthatók a gabona szerűkezelésénél.

III/19. kép

Igy soha ne tároljuk a szérún a gabonát! A garmadában tárolt tisztítatlan gabona — ha csak nem forgatjuk, rakjut át állandóan — befülled.

A szérúre érkező gabonát azonnal tisztítsuk!

III/20. kép

A gabona szellőztetésére, szárítására használjuk fel az ES—42 cséplőgép pelyvafuvóventillátorát. A 5—8 cm-es rétegben 30—40 C°-ra felmelegített gabona, egyszeri átfuvatással 1,8—2,2% nedvességet veszít.

A SZALMA-PELYVA BETAKARÍTÁS, A SZALMA ÉS PELYVA KÜLÖNVÁLASZTÁSA

IV/1. kép

Gondos munkával, tömör petrencékkel, egy sorba történő úritéssel segítse minden aratócséplőgép a tarlólántás mielőbbi elvégzését. Legfontosabb a petrence sarkainak kellő tömörítése. Adjunk a szalmagyűjtőkocsi kezelőinek hosszúnyelű villákat.

IV/2. kép

A jól rakott, tömör petrence a lehúzatásnál nem borul fel, nem szóródik széjjel a pelyva és a gyommag, termelékenyebb lesz a szalmalehúzó munkája.

Kemény, sarkos petrencéket rakjunk!

IV/3. kép

Igen fontos, hogy csak polyvater elhatároló ponyvával dolgozzunk. Így a pelyva egy tömegben marad és könnyen ki-szedhető.

IV/4. kép

Feltétlenül két dolgozót kell biztosítani a szalmagyűjtő kocsira, mert egy dolgozóval laza petrencét ürít a szalmagyűjtőkocsi.

IV/5. kép

Az ilyen rendszertelenül lerakott petrencék megnehezítik a szalma-pelyva letakarítását, késleltetik a tarlólántást.

IV/6. kép

Igy kell üríteni a szalmagyűjtőkocsit!

IV/7. kép

A petrencesorok egymástól a szalma tömegétől függően 3—400 méterre helyezkednek el, így a tarlólántás a sorok között azonnal megindítható.

IV/8. kép

Szalmagyűjtőkocsi nélkül aratócséplőgépet ne üzemeltessünk, mert elvesz az állattenyésztés számára igen fontos szalma és pelyva, elgyomosodik a föld.

IV/9. kép

Ahol még most sem lenne szalmagyűjtőkocsi, házilag kell készíteni.

IV/10. kép

Ezeket a petrencéket nehéz lesz behordani a tábláról!

IV/11. kép

Építsünk fából egyszerű fogatos szalmalehúzó. Két munkással, egy pár lóval üzemeltethető. Teljesítménye kb. 1,8 kh/óra.

IV/12. kép

Fogatos szalmalehúzó munkában.

IV/13. kép

Igy néz ki a tarló ott, ahol laza, rosszul rakott petrencéket kell lehúzatni.

IV/14. kép

Egyszerre csak egy petrencét húzassunk le a szalmalehúzóval, így elkerülhető a petrencék felborogtatása, a pelyva szét-szórása.

IV/15. kép

A petrencére mindig a pelyva felőli oldalon álljunk rá.

IV/16. kép

A traktoros szalmalehordásnál a termelékenység elég nagy, nem megfelelő azonban a munka minősége. A hőmpölygő petrencékből kiszóródik a pelyva és a gyommagvak milliárdjai.

IV/17. kép

A traktoros petrence lehúztatás nagy hátránya az, hogy két traktort és legalább öt dolgozót köt le.

IV/18. kép

Jól látható a képen, hogy a petrencék traktoros lehúztatás esetén alaktalan tömeggé formálódnak s szinte végig hőmpölyögnek a táblán.

IV/19. kép

A kazal helyét a learatott gabonatóbla szélén úgy helyezzük el, hogy a tábla minden oldaláról gyorsan megközelíthető legyen.

IV/20. kép

Üres menetben (a petrence felé) a szalmalehúzózt fektetve vontassuk.

IV/21. kép

A pelyva kiválasztására használjunk rácsofenekű kazalozót. A kazalozó fenékdeszkáit szereljük le és helyette 60—80 mm szélesnyílású rácsot szereljük fel. A rács hossza kb. 4—4,5 m legyen.

IV/22. kép

A rácsofenekű kazalozóval a pelyva 80—90%-a kiválasztható a petrencéből.

IV/23. kép

A felhordó vályú oldalfalára egymástól 1,5 méterre szereljük szalmabontó villákat. A szalmabontó villákat lehetőleg csuklósan erősítsük fel.

A kazalozót MIA-motorral hajtassuk meg. A kipuffogó csövet irányítsuk a föld felé, végéhez ássunk gödröt és azt töltsük meg vízzel.

IV/24. kép

Feleslegesen nehezítjük a munkát, ha a petrencét nem közvetlenül a kazalozó mellé húzatjuk. A garat mellé húzatott petrence villával, kevés fáradsággal felrakható a kazalozóra.

IV/25. kép

Az aratócéplőgépet kövesse nyomon a tarlóhántás.

